

Тақризи

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Раҳимзода Файзимо Гурез дар мавзуи «Шароитҳои педагогии ташкили бозиҳо дар ташаккули сифатҳои маънавий-ахлоқии кӯдакони синни томактабӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм аз рӯйи ихтисоси 13.00.06 – Назария ва методикаи тарбия (13.00.06.01 - Назария ва методикаи тарбияи томактабӣ)

Тарбияи маънавий-ахлоқии кӯдакони синни томактабӣ яке аз масъалаҳои муҳим ва мураккабест, ки имрӯзҳо дар назди ҷомеа талаботи нав ва ҷустани роҳҳои муассирро баҳри ҳалли фасли он гузошта истодааст. Дар айни замон, арзишҳои моддӣ бар арзишҳои маънавий, то андозае бартарият пайдо карда, тасаввуроти кӯдаконро дар бораи некӣ, шафқат, адолат, шаҳрвандӣ ва ватандӯстӣ таҳриф намудааст.

Аз ин рӯ, ба масъалаи ташаккул додани сифатҳои маънавий-ахлоқии кӯдакони синни томактабӣ ва аз худ намудани анъанаҳои суннатҳои мардумӣ дар асоси афзалиятҳои тарбияи маънавий-ахлоқӣ тавачҷуҳи хоса додан лозим аст.

Айёми кӯдакӣ марҳилаи муҳими ташаккули тамоми хислатҳо, рафторҳо ва ҷанбаҳои эмотсионалии шахс маҳсуб меёбад. Дар ин давра дар кӯдакон пайдоиши арзишҳо, фарқ кардани неку бад, интиҳоб кардани дӯстон ва ташаккули ақидаҳо ба вучуд меоянд. Кӯдакон барои дарк кардани олами атроф саволҳои зиёд медиҳанд. Онҳо кӯшиш мекунанд, ки дар бораи тамоми ашё, муҳити зист ва он чизе, ки барояшон писанд аст, маълумот пайдо намоянд. Аз ин лиҳоз, дар ниҳоди онҳо ҷой намудани меҳру муҳаббат ба Ватан, зодгоҳ, шахсони наздик, оила инчунин, арҷгузорӣ ба анъанаҳои маросимҳои миллӣ минҷумла бозиҳо, ки дар раванди ин фаъолият сифатҳои маънавий-ахлоқиро ташаккул медиҳанд, зарур ба шумор мераванд.

Дар синни томактабӣ бозӣ як намуди фаъолиятест, ки дар он кӯдакон ташаккул меёбанд, арзишҳои шахсӣ, маҳаллӣ, оилавӣ ва дар маҷмӯъ ҳиссиёти ботинии онҳо ғанӣ мегардад. Моҳияти фаъолияти бозӣ

дар он аст, ки дар замири кӯдакон талаботи тағйир додани воқеияти атроф ва қобилияти эҷод кардани чизи нав бо истифода аз тахайюл пайдо мегардад.

Бояд қайд кард, ки аз рӯйи хислат ва тарзи ташкил бозиҳо гуногун мебошанд: бозиҳо аз рӯйи қоида, зеҳнӣ, нақшофарӣ, тахайюлӣ, серҳаракатӣ ва ғайра. Кӯдакон дар раванди бозиҳо ҳангоми офаридани нақши духтур, ронанда ё мураббӣ на танҳо касб ва хусусиятҳои шахсияти каси дигарро месанҷанд, балки ба дунёи ӯ ворид гардида, ба ин васила, ҷаҳони маънавии худро ғани мегардонанд. Инчунин, бо иҷрои нақшофарӣ кӯдакон мувофиқи меъёрҳои ахлоқие, ки дар ҷомеа қабул шудаанд, амал карданро ёд мегиранд. Баъзан бозиҳо аз кӯдакон маҳорати фикр кардан, ҷусту ҷолок будан ва донишро талаб мекунанд, ки дар оянда барои мустақилияти комилро ба даст овардан замина мегузоранд.

Маврид ба зикр аст, ки дар шароити кунунӣ аксарияти кӯдакони синни томақтабӣ дар муҳит ва иҳотаи оила тарбия меёбанд. Аз ин лиҳоз, барои омода кардани онҳо ба мактаб, асосан, падару модарон машғуланд. Ва бо баъзан сабабҳои иҷтимоию иқтисодӣ волидайн барои тарбия намудани фарзандон ва аз ҳолатҳои равонию эмотсионалии онҳо воқиф гардидан вақт ҷудо намеkunанд. Инчунин, дар ин раванд, ба тарбияи маънавий-ахлоқии кӯдакон диққати зарурӣ дода намешавад. Ба он ҳам эътибор намедиҳанд, ки фаъолияти бозӣ метавонад, дар ташаккули сифатҳои маънавий-ахлоқии кӯдакони синни томақтабӣ мавқеи меҳварӣ дошта, аз ҷигунагии ҳаллу фасли он нақша ва дурнамои кӯдакон ояндабинона бошад.

Барои мақсаднок, бошуурона ва бомаром тарбия кардани кӯдакони синни томақтабӣ мутафаккирон ва олимону шоирони баруманди миллатамон ба мисли: Рӯдакӣ, Фирдавсӣ, Сино, Саъдӣ, Ҳофиз ва дигарон дар ашъори худ нигоштаҳои зиёд доранд. Онҳо

моҳияти тарбияи маънавӣ-ахлоқиро аз лаҳзаи ба дунё омадани кӯдак таъкид намудаанд.

Бояд қайд кард, ки муносибати ҷиддӣ ба кор ва ҷустуҷӯи доимии илмӣ ба Ф.Г. Раҳимзода имкон доданд, ки барои ҳалли масъалаҳои мураккаби концептуалӣ натиҷаҳои баланди илмӣ ба даст орад.

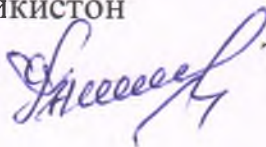
Инчунин, диссертант борҳо бо маърузаҳои илмӣ дар конференсияҳои илмӣ ҷумҳуриявӣ ва семинару мизҳои мудаввар иштирок намудааст. Ва натиҷаҳои таҳқиқотро ба шакли мақолаҳо дар маҷаллаҳои гуногуни илмӣ тақризшаванда рӯйи чоп овардааст.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Раҳимзода Файзимо Гурез кори баанҷомрасидаи илмӣ-тахассусӣ буда, муаллиф онро мустақилона дар сатҳи баланди илмӣ таҳия намудааст.

Диссертатсияи мазкур ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рисолаҳои номзадӣ ҷавобгӯ буда, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.06 – Назария ва методикаи тарбия (13.00.06.01 - Назария ва методикаи тарбияи томактабӣ) тавсия дода мешавад.

Роҳбари илмӣ:

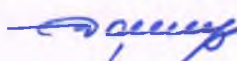
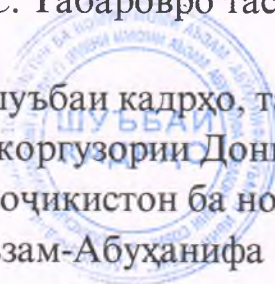
Номзоди илмҳои педагогӣ, дотсент,
мудир кафедраи педагогика ва мероси
ниёғони Донишкадаи исломии Тоҷикистон
ба номи Имоми Аъзам-Абуҳанифа

Табаров Нурулло
Сафаралиевич

Имзои Н.С. Табаровро тасдиқ мекунам.

Сардори шӯъбаи кадрҳо, таъминоти
ҳуқуқӣ ва коргузорию Донишкадаи
исломии Тоҷикистон ба номи
Имоми Аъзам-Абуҳанифа

Ҷомадов Х.

02.10.2024